

üüid mõned nende seast kõigi osaliste seisukohad.

juhti tabanud süüdistusi

PIKEMALT LOE
POSTIMEES.EE

ent Mäe endise otsealluvana käis tal edaspidi tihti Estonias külas, pani tähele, et Männilaan on «kleepuv inimene».

Mitmed Postimehe intervjuueeritud, kes on kuulnud Männilaant Estonias rääkimas Mäe seltsis juhtunud lugusid, ei ole enda sõnul märganud ega tajunud, et ta oleks näidanud välja, nagu tundnuks end ahistatuna.

(Mida arvab ahistamisjuhtumi märkamisest võrdsete võimaluste volinik Liisa Pakosta, vaata artikli veebiversiooni lisatud kommentaarist.)

Männilaan väidab, et kui praegu neist juhtumitest räägib, tunduvad need talle valusad kogemused. Ta lisab, et kuna tal polnud muud võimalust kui Mäega läbi saada, tuli tal kõik ära kannatada. Liia ti, meenutab Männilaan, ei saanud ta Estonias abi, kui oma lugusid rääkis, sest alati öel-

enamik seotud Estoniaga, allkirja Mäe toetuseks.)

«Ma peaks olema loll, pime ja kurt,» lausub rohkem kui kahe kümnendi pikkuse baleriinikogemusega Marika Muiste, «aga ma ei ole näinud ja kogunud ühtegi ahistamist, ei ole kuulnud ka ühtegi selle teemalist kuulujuttu. Kui siin majas oleks seksuaalset ahistamist, leviks need jutud nagu kulutuli.»

Kaheksa aastat Estonia juristina töötanud Maike Maisete ütleb, et selle aja jooksul ei ole keegi ahistamise kohta avaldust teinud. «Köögis räägitakse igasuguseid jutte ja klatsi peale ei ole võimalik reageerida,» sõnab ta. «Teatris lisatakse igale asjale paksult värvi juurde: sääsk lendas, aga pool tundi hiljem kuuled, et USA hävitaja on üle lennanud.»

Ka seitse ja pool aastat personalijuhina töötanud Kinnas kinnitab, et pole ahistamise asjus saanud ühtegi kaebust. «Väga sageli kirutakse kohvi-nurgas juhte,» räägib Kinnas. «Üheskoos elatakse emotsioonid välja ja juht on see, kelle poole näpuga näidatakse. Seda, mis on teise poole osalus, mida tema valesti tegi või oleks pidanud teistmoodi tegema, seal ei analüüsita.»

Ta lisab, et teda solvas ääretult, kui Ekspressi ajakirjanik küsis, kas ta on kuulnud Estonias juhtunu kohta kuulujutte. Ta oli ajakirjanikule vastanud: «Minu meelest ei ole professionaalne teha kuulujuttude põhjal järeldusi.»

Seetõttu tunnebki osa estoonlasi, et rünnakud algul Mäe ja nüüd juba kogu teatri vastu on kellegi isiklik vimm või kättemaks pärast Estoniaga hüvasti jätmist. Nii mitmedki meenutavad sellega seoses pooleteise kümnendi kestel kolmel ametikohal töötanud Anu Pörki, kes oli aasta tagasi enne turundusjuhi kohalt lahkumist kuulutanud, et tuleb Estoniasse kindlasti tagasi, aga siis, kui Mäe on oma kohalt läinud. Just tolle lubaduse tõttu peab osa estoonlasi teda üheks Mäe-vastase kampaania oluliseks tegelaseks.

Selle peale lausub Pörk: «Mina selle initsiaator ei ole.»

Pörk ütleb, et hindab küll Mäed energilise ehitus- ja projektijuhina, aga inimeste juhina mitte, mistõttu vaatamata tööalasele lugupidamisele ei tekkinud neil omavahel ühist vereringet. Ent ta väidab, et tema väljaõeldud soov tulla pärast Mäe lahkumist tagasi ei väljenda tahtmist, et Mäe Estoniast ära läheks.

Pörk kinnitab, et teda Estonias ahistatud ei ole ning ta ei ole ka kordagi näinud, et kellegi oleks seksuaalse alatooni käsi külge pandud või kedagi oleks vägisi suudeldud. «Mina ei ole näinud pealt momenti, mida ma liigitaks ahistamise alla,» lausub ta. Ent lisab: «Ma ei julge väita, et kui minuga pole juhtunud, siis teisega ka ei ole.»

Mäe kolleegid iseloomustavad teda ühelt poolt autoritaarse, karmi ja nõudlikuna, aga teisalt lõbusa, sõbraliku ja emotsionaalsena. Kõik teavad, et ta teeb nalja, mis on teinekord piiri peal või isegi üle võlli.

Pörk räägib, et Mäe võib naljateades küsida, mis pesu keegi kannab või kas võiks kaks pluusinööpi lahti teha; et ta võib naljatoonil pärida, kes kellega viimati magas ja kes millal lapse saab. Samas tunnistab Pörk, et teeb isegi kahemõttelisi nalju, millest kõik ei pruugi aru saada.

Kaks tosinat aastat Estonias tantsinud Seili Looorits-Kämbre, keda Mäe on sageli kutsunud oma Kämbre-pruudiks – ilma et Looorits-Kämbre ja isegi tema abikaasa oleks seda pahaks pannud –, mäletab üht suurt koosolekut hooaja lõpus, kui preemiaks oli kolm ööd Estonia külaliste hotellis. Mäe oli auhinda üle andes öelnud kogu teatrikollektiivi ees, et esimene öö tuleb veeta koos peadirektoriga.

«See ongi nali!» lausub Looorits-Kämbre. «Minu arust on need andekad naljad. Ta teeb atmosfääri ägedaks.» Ta ütleb, et see inimene on rumal, kes niisuguseid nalju ahistamisena võtab.

Kusjuures nalja, olgu kohatud või mittekohatud, viskab Mäe ühtviisi nii naiste kui ka meestega. «Ülevoolava tujuga pritsis kommentaare või kallistusi nii naissoost raamatupidajale kui ka meessoost lavameistrile-solistile-dirigendile,» kirjutas viis aastat Mäe abina töötanud Kadri Pukk möödunud kuu keskel Eesti Ekspressi loo autorile Greete Lehepuule, kes seda tähelepanekut oma loos ei kasutanud.

Samuti kinnitavad Postimehe usutletud estoonlased, et pole näinud ega tajunud, et Mäe ütlemistes või tegudes oleks midagi pahatahtlikku või seksuaalse alatooni ja tagamõttega.

«Aivaril on kaheti mõistetav huumor, kindlasti on,» räägib neli aastat peadministratori ja produtsendina Mäe otseselt alluvuses töötanud Kristel Konsa. «Aga Aivar ei ole selline inimene, kes oma naljade taga mõtleks ahistamisplaane või teeks füüsiliselt midagi halba, mis on vastu tahtmist. Ma ei kujuta seda ettegi.»

Muusikamängedžer ja -produtsent Kadri Tali, kes on töötanud Mäega kõrvuti 14 aastat, räägib, et Mäe naljades ja lõõpimises võib leida šovinistlike jooni, isegi rämedusi, aga

Kadri Tali, kes on töötanud Mäega kõrvuti 14 aastat, räägib, et Mäe naljades ja lõõpimises võib leida šovinistlike jooni, isegi rämedusi, aga mitte mingil juhul ei ole ta seksuaalne ahistaja.

FOTO: MAILIIS OLLINO

mitte mingil juhul ei ole ta seksuaalne ahistaja. «Ma olen kogenud maailmas seksistlike kommentaare, näinud seksistlike olukordi – ma tean, millest räägin,» kinnitab Tali. Sama ütleb balletiartist Looorits-Kämbre: «Ma olen elus kokku puutunud seksuaalse ahistamisega ja tunnen selle ära. Siin ei ole midagi sellist.»

Ometi alustas politsei üleelamise nädala lõpus seksuaalse ahistamise paragrahvi alusel menetlust, et selgitada välja, mis on Estonias seoses Mäe käitumisega juhtunud. Üks, kes ülekuulamisel käi, on haldusjuht Vello Ojamäe. Tema sõnul üritas politsei talt veidi rohkem kui tunni jooksul teada saada, kas Estonias on juhtunud midagi ebasüüdsat, millele ta vastas, et ei ole. Ojamäe hinnangul oli politsei kodutöö kehv ning suunatud küsimustega üritati teda murda.

Nii nagu Ojamäe, sai ka balletitantsija Looorits-Kämbre talle teadmata põhjusel kutsutud politseisse. Seal selgus, et keegi estoonlastest oli näinud, kuidas Mäe oli teda möödunud hooajal Estonia füsioteraapiakabinetis massaažilaua ahistanud. Looorits-Kämbre kinnitab Postimehele, et mäletab küll massaažis käimist, mäletab, et samal ajal astus kabinetti ka Mäe, aga ei mäleta mingit ahistamist. «Ma ei tundnud end ebamugavalt,» ütleb ta.

Paljud estoonlased kinnitavad, et kui Mäele öelda, et tema naljad pole vastuvõetavad, tõmbab ta tagasi ja muudab käitumist.

Männilaan väidab Postimehele, et neid, kes peavad Mäega suheldes juhtunud intsidente ebanormaalseks või pahaks ja kes on sellest ka rääkinud, leidub Estonias üle 30. «See ei ole minu kui üksikisiku probleem,» lausub Männilaan. Ta lubab järgmiseks päevaks väidetavate ohvrite arvu täpsustada, kuid selle asemel saab Postimehele vandeadvokaat Maria Mägi-Rohtmetša vahendusel taotlus siinses loos Männilaane isikuandmeid mitte avaldada.

(Juba enne Männilaane taotlust kaalus toimetuse hoolikalt andmete avaldamise põhjendatust ning konsulteeris juristidega ja jõudis otsusele, et tegemist on juhtumiga, mille vastu valitseb ülekaalukas avalik huvi. Postimehe allikate kinnitustest tuleneb, et Männilaan ei ole üksnes võimalik ohver, vaid ka sündmuste käigu ja meediakajastuse oluline mõjutaja. Seega on Aivar Mäe juhtum tasakaalustatud käsitluseks tähtis Männilaant nimetada.)

Paljud Postimehe intervjuueeritud ütlevad, et nemad ei tunne absoluutselt ära seda Mäed, keda kirjeldab Eksp-

ress. «Naiste kiusaja, alanda ja ja ahistaja?» imestab repetiitor Eve Andre-Tuga, endine balletisolist.

Kaks kümnendit Estonia laval laulnud Helen Lokuta räägib: «Minuga on Aivar Mäe väga professionaalselt ja viisakalt käitunud.»

Üle pooleteise kümnendi Estonia opereti- ja ooperisolistina töötanud Janne Ševtšenko nimetab ründavaid kirjutisi ülekohtuseks ja ebaprofessionaalseks, sõnades samas: «Ma ei õigusta [Mäe] joviaalsust ja plähmerdamist, aga see on tema isiksus. Ma ei saa teda ära kohitseda.»

Kaine pidutseja

Vastupidi seni kujutatule toovad estoonlased esile Mäe mitu head isikuomadust. Muusikamängedžer Tali imetleb enda sõnul seda, et Mäe ei võtnud pidudel alkoholi ja lahkus varem kui enamik teisi. Liia ti, täheldab Tali, et Mäe talunud töölingisuguseid armuliine ega -sugemeid.

Kummatigi on nüüd, pärast Mäe skandaali lahvatamist, kaks kümnendit orkestrandina töötanud ja viimased aastad usaldusisikuna tegutsenud Ann Ounal enda sõnutunne, nagu oleks pere lõhki löödud.

Lõhkiminek, nagu viitab ka uue estoonlane Pörk, on talunud tõenäoliselt sellest, et inimeste huumorisoon ja taluvuspiir on erinev. «Noorem põlvkond ei talu seda huumorit, mida Aivar teeb,» pakub ta. «Aivar ise ei taju seda, et ta ületab piire.»

Mäe endine abi Pukk ütleb, et tema taluvuse piir on üsna kõrge. Ta toob näite, et kui Mäe naljatledes küsib, kas Tartus toimuv koosolek on ööbimisega, ja naerma pahvatab, jätab see ta külmaks. «Ütlen, et ei, ja liigume edasi,» sõnab ta. «Võib-olla noorem generatsioon võtab selliseid repliike isiklikumalt.»

Pealekauba, väidab Pörk, on Estonias alati leidunud naisi, kes Mäe huumorit ja ütlemisi naudivad. Sama on märganud ka Männilaan, kelle sõnul osa naisi ilmselt loodab, et kui nad Mäe käitumist naljaga võtavad, tuleb see ühel päeval karjääriskasuks.

Arvatavasti ongi küsimus selles, kuidas keegi tõlgendab, pakub Tali. Ta oletab, et need, kes nüüd Mäe vastu kriitiliselt sõna on võtnud, on temast poole nooremad, kahe kümnendates. «Ajad on muutunud,» nendib ta. «Naljad pole enam naljad. Võib-olla on tõlgendused teised.»

Igatahes kinnitavad paljud estoonlased, et kui Mäele öelda, et tema naljad pole vastuvõetavad, tõmbab ta tagasi ja muudab käitumist. «Mäe arvestab nendega, kellele ta huumor ei sobi,» räägib Lokuta.

Männilaan väidab, et ütles temagi mitut puhku Mäele, et ärgu too enam nii tehku, ent tema sõnul jäid need palved Mäe silmis naljaks.

